

2. NIE (39) *vb*

nie (5), nie (5); nie *MurzOrt, SarnStat*; nie *GosłCast*; nie : nie *OpecŻyw* (3:4).

Sł stp notuje, Cn, Linde brak.

Zaprzeczony odpowiednik formy „jest” (z wyłączeniem funkcji łącznika): nie ma (39) :

1. *Nie istnieje; o braku określonego elementu w rzeczywistości w ogóle lub w danym wycinku rzeczywistości [kogo, czego] (12) :*

Z okolicznikiem miejsca (3): tho yeft pelno gdzye myełczca proznego nye PatKaz I 8; SarnStat 1177. Cf »i w końcu świata nie«.

nie u kogo (2): Moneti nie v Tatarów. MiechGlab nlb 21; KromRozm III L5.

Połączenia składniowe zawierające przymiotniki w comp, które przybierają sens stopnia najwyższego (2): nic nie szkodliwżégo/ Sámému byđ chorému/ y nic tełkliwżégo. GosłCast 39.

~ »nie nad [kogo]« (1): nie nád mię szaleńszego BierEz F3v. ~

Połączenia: »inego takiego nie« = (ktoś) jest jedyny (1): LubPs P2v cf »i w końcu świata nie«.

»żadnego nie« (1): Ręka gładka tak iż prawie żadnego włółkka [!] nie, vkazuje mgłego niewieściucba GlabGad P3.

Frazy: »i w końcu świata nie« (1): Prziymi nas miły Pánye gdyś náłfe zbáwyenye/ Gdyż inego tákyego y w końcu fwyátá nye. LubPs P2v.

»nie lekarstwa [od czego]« = nie można czemuś skutecznie przeciwdziałać (1): Nie lekárftwá od biczá Bożego BielKom C8.

a. *Przestał istnieć (1) : Widziałem niezbożniká łtráfznego á kwitnącego iáko bobek zielony. Y minął/ á oto go nie [ecce non fuit] BudBib Ps 36/36[37].*

b. *Nie pomoże [przeciw czemu] (2) :*

Przysłowie: BielKom kt; Przeciw prawdzie rozumu nie. BielKron nlb 5.

2. *W połączeniu z rzeczownikiem oznaczającym czynność lub stan: nie robi(q), nie przeżywa(jq) tego, nie podlega(jq) temu [czego] (10) :*

Z okolicznikiem miejsca (3): Tamo [w niebie] nie placzu anij w zdychanija/ krzyku anij którego łtrachu. OpecŻyw 3, 3v; BielKron 259v.

Z okolicznikiem czasu (1): Bo wten czas łnacž nielitołczij RejKup p3v.

Z okolicznikiem akcesoryjnym [= w tej sytuacji nikt tego nie robi] (1): gdžye roztárgnyenye/ támci zgody/ yednołci/ y miłóci nye. KromRozm I O4.

Połączenia: »nie ktorego [= żadnego]« (2): Tamo nie żadneéy niemocy anij ktore tełkliwołcij OpecŻyw 3v, 3. [Cf też 3. OpecŻyw 3].

»żadnego nie« (2): OpecŻyw 3v; w wołfce łie ócho záchowuią. Zadney thám zwády/ żadnych burzek álbo rołtyrkow nie BielKron 259v.

Frazy: »[czemu] końca nie« (1): Iż mu łię Sercze wyniołło W picze [lege: pyche]. wnadetołcz/ wzgardzenie A juž łnacž temu kończą nię [!] RejKup bb5v.

»nadzieje nie« (1): Ach ózieżkć mé opatrzenie Gdyż juž niwkyem nadzieje nie RejKup n7.

a. *Z odcieniem postulatycznym: nie trzeba, nie powinien tego robić (3) :*

Z okolicznikiem miejsca (1): Przełtań Orle ná gęsiach/ moieć konie/ woły/ Winá zboża nie rułzay/ z mey włafney łtody: Y z źiemie precz wyciągay/ nie tu twego bytu *BielSen* 6.

Z okolicznikiem akcesoryjnym [= w sytuacji, gdy nie trzeba] (1): iż choć gdzie nie boiáźni/ á wždy fię trwoźliwie boiá *ArtKanc* R19.

Połączenie: »żadnego nie« (1): Czoć z niezczęścia przypadnie zadnego nie fromu *RejJóz* N3.

3. Nie dzieje się, nie występuje (dotyczy sytuacji zewnętrznej, w której uczestniczy się niezależnie od swojej woli) [czego] (2) : będzieli chodzitz w nocy/ vrazilie/ bo fwiatłofci nie. *OpecŻyw* 67.

Z okolicznikiem miejsca (1): Tamo [w niebie] nieglodu/ Wrzodu/ anij ktorego boiu *OpecŻyw* 3.

4. Ktoś nie odznacza się czymś, nie posiada jakiejś cechy [czego] (3) : Gdzie rozumu nie/ čás pomoże. *BierEz* I2.

nie w kim (2): *OpecŻyw* 66v; ktoby to mowił/ łam by łye zwodził/ á prawdy wnim nye *KromRozm III* D5v.

Połączenie: »ani jednego nie« (1): ktory łfuká tego ktory go połłál/ iełt práwdziwy/ anij iedné niepráwdy wniém nie. *OpecŻyw* 66v.

5. Jest nieobecny, nie znajduje się gdzieś [kogo] (3) :

Z okolicznikiem miejsca (3): *OpecŻyw* 172; Wčas pánowie po hárabie A Kriftufa iuż nie w grobie. *MWilkHist* D; włtałci z martwych, tu go nie *ArtKanc* F15.

6. W połączeniach składniowych i frazeologicznych mających sens zaprzeczonego orzecznika (2) :

[bez czego nie [= nie jest bez czego]: Włzyłtko to *Mortes violentae*, gwałtowne á nieczelne śmierci/ ále przytym takie ktore bez trwogi być nie mogą/ według łłow *Philosophá*: *Omnium terribilium, terribiliffimum, mors*: to iełt: Náđ włzyłtkie łtráchy/ śmierć nałtráźnieyłza/ Zgołá iáko vmárl/ tako vmárl/ bez trwogi tám nie. *ArtTanat* A5.]

Połączenie: »nic [jakiego] nie« = *nic nie jest jakies* (1): Bładzić [!] też ten kto łie thu domnimawa bezpiecznego krola, gdzie nic bezpiecznego nie od krola *BielŻyw* 144.

Fraza: »tego czasu nie« = *czas jest nie ten, tj. nieodpowiedni* (1): połłaniłmy od Senatu do was/ nie wymawiaiąc go v was/ áni też was winuiąc albo ofkárźác/ bo tego czáfu nie/ ále ábyłmy rofterki á zámiełzanie łpolne vłpokoili. *BielKron* 108.

7. W konstrukcjach z zaimkiem względnym wyrażającym niemożliwość realizacji czegoś z powodu braku jednego z niezbędnych elementów (4) :

a. Zaimek w funkcji okolicznika (z elipsą bezokolicznika) (3) :

Fraza: »nie kędy« (3): *RejKup* 12v; przed iego [łwiata] łzaleńłtwem/ do niebá nie kędy. *RejWiz* 177v; *RejFig* Dd2v.

b. Zaimek w funkcji podmiotu + czasownik w con (1) : nie ktoby łie łmilowál nademną *OpecŻyw* 89.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (3) : é nieł/ wíeł/ złeł/ dobreł *MurzOrt* Bv; Niechay łlowo wálze będzię/ iełt/ iełt/ nieł/ nieł [Vulg *Iac* 5/12]. *KrowObr* C2v.

Synonimy: *neni, nie ma. nie masz.*

Cf NIET